

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması konusunda gereğini arz ederim 25.11.2024.

Salih AYDENİZ
Mardin Milletvekili
TBMM İdare Amiri

22.11.2024 tarihinde Kırşehir S Tipi ve Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde yapılan ziyaretler sonucunda aşağıdaki insan hakları ihlallerine ve cezaevindeki yaşam koşullarına ilişkin sorunlar tespit edilmiştir.

1. S Tipi Cezaevi:

- **Su sorunu:** Sıcak su temininin olmaması, içme suyunun belirli saatlerde verilmesi ve gelen suyun kirli olması nedeniyle yaşanan hijyen problemleri söz konusudur.
- **Sosyal haklar:** Spor etkinlikleri ve sohbete katılım kısıtlanmaktadır.
- **Hastaların durumu:** Kanser hastası Mustafa Kartepe'nin sağlık durumu nedeniyle infazının ertelenmesi gerektiği halde, pişmanlık yasasının dayatılması nedeniyle erteleme reddedilmektedir.

2. Yüksek Güvenlikli Cezaevi:

- **Ağız araması:** Mahpuslar hastane sevkleri sırasında insan onuruna aykırı şekilde ağız aramasına maruz bırakılmaktadır.
- **Hücre cezaları ve aile görüşü yasakları:** Mahpusların yaşadıkları insan hakları ihlalleri nedeniyle yaptıkları protestolar sonucunda

disiplin cezaları açılmıştır. Üst üste verilen disiplin cezaları nedeni ile 28 mahpusa hücre cezası sonucu aile görüşü yasağı getirilmiş, 11 hücre cezası bulunan mahpuslara verilen görüş yasaklarının toplamda iki yılı bulduğu ifade edilmiştir. Cezaların her birinin bitiminde aile görüşü yapılacağı ifade edilmiştir. Pişmanlık dayatması sebebiyle tahliye hakları engellenmektedir. Kurul önünde pişmanlık dayatması kabul etmeyen mahpusların infaz süreleri uzatılmaktadır.

- **Adli ve siyasi mahpusların koşullarının yan yana olması:** Adli mahpusların siyasi mahpuslara yönelik hakaret içerikli söylemleri ve tehditkâr davranışlarının önlenmediği belirtilmiştir.
- **Sosyal haklar:** Sohbet hakkı, havalandırma saatleri ve sosyal etkinliklere katılım kısıtlanmaktadır.
- **Sosyal haklar:** Spor etkinlikleri ve sohbete katılım kısıtlanmaktadır.
- **İletişim hakkı:** Covid-19 salgını sebebiyle telefon hakkına çevrilen görüşler, o süreçteki görüş hakkı sayısına denk gelmemektedir.
- **Savunma hakkı:** Fiziki mahkemeye katılımın engellenmesi sebebiyle mahpusların savunma yapma hakları kısıtlanmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- S Tipi Cezaevi'ndeki suya erişim sorunları (sıcak su eksikliği, belirli saatlerde gelen ve kirli olan içme suyu) mahpusların sağlık ve hijyen koşullarını ciddi şekilde etkilemektedir. Bu sorunun çözümü için herhangi bir adım atılmış mıdır? Atılmadıysa çözüm planı nedir?
- 2- Mahpusların spor etkinliklerine ve sohbet saatlerine sınırlı şekilde çıkarıldığı ifade edilmektedir. Bu hakların düzenlenmesi ve cezaevi yönetimlerinin denetlenmesi için Bakanlık ne tür adımlar atmaktadır?
- 3- Kanser hastası Mustafa Kartepe gibi ağır hasta mahpusların, infaz erteleme haklarından yararlanması pişmanlık dayatmasına bağlanmaktadır. Hasta mahpusların sağlık durumuna uygun şekilde infaz erteleme taleplerinin karşılanması için Bakanlık bir düzenleme yapmayı düşünüyor mu?
- 4- Mahpusların hastane sevkleri sırasında ağz aramasına maruz kalması gibi insan onuruna aykırı uygulamaların denetlenmesi ve sona erdirilmesi adına Bakanlığın yürüttüğü bir çalışma var mıdır?

- 5- Hücre cezalarının ardından aile görüş yasağının sürekli olarak uygulanmasının amacı nedir? Keyfi uygulamaların sonucunda neden özellikle aile görüşleri hedef alınmaktadır? Bu keyfi uygulamaların durdurulması için Bakanlığın bir girişimi var mıdır?
- 6- Yüksek güvenlikli cezaevinde pişmanlık dayatmasının kabul edilmemesi nedeniyle tahliye haklarının engellendiği bilinmektedir. Bakanlık, mahpusların anayasal haklarını korumak için bu dayatmaları sona erdirecek bir adım atmayı planlamakta mıdır?
- 7- Adli ve siyasi mahpusların aynı bloklarda kalması sonucunda adli mahpusların siyasi mahpuslara yönelik tehdit ve hakaretlerinin önlenmesi için cezaevi yönetimlerinin aldığı herhangi bir tedbir var mıdır? Siyasi mahpusların güvenliğinin sağlanması adına farklı bir düzenleme yapılacak mıdır?
- 8- Sosyal haklara (sohbet hakkı, havalandırma saatleri, sosyal etkinliklere katılım) erişiminin düzenlenmesi adına bir denetim mekanizması var mıdır? Bu haklar neye dayanarak engellenmekte veya sekteye uğratılmaktadır?
- 9- Covid-19 sürecinde görüş hakkının telefon hakkına çevrilmesi, mahpusların iletişim hakkını kısıtlamış ve o süreçteki görüş sayısına denk gelmemiştir. Bu eksikliğin telafisi adına herhangi bir düzenleme yapılacak mıdır?
- 10- Mahpusların fiziki mahkemeye katılımının engellenmesi ve savunma yapma hakkının kısıtlanması, anayasal hakların ihlalidir. Mahpusların mahkemelere fiziki katılımını sağlamak için Bakanlık herhangi bir çalışma yürütmekte midir?
- 11- Cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin (su temini, sağlık hizmetleri, sosyal ve savunma hakları) önüne geçilmesi için Bakanlık ne tür denetim mekanizmaları ve cezai yaptırımlar uygulamaktadır?
- 12- Mahpusların infaz erteleme ve tahliye süreçlerinde pişmanlık dayatmasının kaldırılması veya sınırlandırılması adına yasal bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?